

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2018

Νοέμβριος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1 ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ 2018 ΚΑΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ ΓΙΑ ΙΣΧΥΡΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ	6
2 ΡΥΘΜΟΙ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗΣ: ΠΟΣΟ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ;	8
3 ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΤΗ ΦΟΡΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ (ΛΙΤΟΤΗΤΑ)	11
3.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ	11
3.2 ΈΣΟΔΑ	12
3.3 ΔΑΠΑΝΕΣ	15
3.4 ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	17

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 ΑΕΠ, ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΕΣ, ΤΟ 2018 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΡΥΘΜΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ %, ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ	8
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΤΟ 2018 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΡΥΘΜΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ %, ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ.....	9
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΣΦΑΛΜΑ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΚΠ, % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΠ	13
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΈΣΟΔΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ % ΤΟΥ ΑΕΠ.....	13
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΈΜΜΕΣΩΝ ΠΡΟΣ ΆΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ.....	14
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΤΥΠΟΥ ΦΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, (ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ), % ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	15
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΣΦΑΛΜΑ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΚΠ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΠ	16
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΣΦΑΛΜΑ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΚΠ (ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ), % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΠ	16
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΣΦΑΛΜΑ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΠ (ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ), % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΠ (ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ)	17
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10: ΣΦΑΛΜΑ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΠΔΕ, % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΟΥ ΚΠ (ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ)	17

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΣΥΜΦΩΝΗΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (2017: ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ, 2018: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ)	6
ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ/ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, 2007 – 2017.	10

Στόχοι και Επιστημονική Επιτροπή του Γραφείου

Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή (Γ.Π.Κ.Β.) ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 30Α του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Β'), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του (άρθρο 21, ΦΕΚ 122/Α'/30.06.2016) και το ν. 3871 (ΦΕΚ 141/Α'/17-8-2010). Αποτελεί ανεξάρτητη οργανική μονάδα της Βουλής και λειτουργεί σύμφωνα με τον Ειδικό Κανονισμό για την Εσωτερική Λειτουργία και Οργάνωσή του, όπως ενσωματώθηκε στον Κανονισμό της Βουλής, Μέρος Β' (άρθρο 53, ΦΕΚ 122/Α'/30.06.2016).

Έργο του Γ.Π.Κ.Β. είναι η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του κράτους, η στήριξη του έργου δύο Επιτροπών της Βουλής (της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, καθώς και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων) και η σύνταξη και υποβολή, προς τις ανωτέρω Επιτροπές, τακτικών τριμηνιαίων και ετήσιων εκθέσεων, που αφορούν στην τήρηση των δημοσιονομικών στόχων, οι οποίοι τίθενται στα Μεσοπρόθεσμα Δημοσιονομικά Πλαίσια Στρατηγικής.

Οι αναλύσεις του Γ.Π.Κ.Β. επικεντρώνονται στα κυριότερα ζητήματα της ελληνικής οικονομίας και γίνονται υιοθετώντας τη συγκριτική ανάλυση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάδειξη και συζήτηση προβλημάτων από τη σκοπιά της σύγχρονης ακαδημαϊκής έρευνας.

Συντονιστής του Γ.Π.Κ.Β. είναι ο κ. Παναγιώτης Λιαργκόβας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ο οποίος είναι επικεφαλής της Επιστημονικής Επιτροπής, που απαρτίζεται από τα εξής μέλη:

- Πάνος Καζάκος, Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Σπύρος Λαπατσιώρας, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
- Ναπολέοντας Μαραβέγιας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Μιχάλης Ρηγίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόλογος

Το παρόν κείμενο εξετάζει κριτικά τις παραδοχές και προβλέψεις του Σχεδίου Προϋπολογισμού του Κράτους για το 2018 και εγκρίθηκε από τον Συντονιστή και τα Μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Γ.Π.Κ.Β. κατά τη συνεδρίαση της 22^{ας} Νοεμβρίου 2017.

Ο Συντονιστής και τα Μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής αναγνωρίζουν ότι γενικά στην οικονομική πολιτική αντιπαρατίθενται διαφορετικές οικονομικές φιλοσοφίες και πως ό,τι είναι αναγκαίο με οικονομικά κριτήρια δεν είναι απαραίτητα εφικτό με πολιτικά. Επίσης, ό,τι είναι επιθυμητό πολιτικά δεν είναι πάντοτε οικονομικά αποτελεσματικό.

Η παρούσα έκθεση, σύμφωνα με την παρ. 3 (εδ. γ) του άρθρου 30Α (όπως ισχύει) του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Β'), υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής και τα Μέλη της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

Ο Συντονιστής και η Επιστημονική Επιτροπή

Εισαγωγή

Με το Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2018 η Κυβέρνηση εκφράζει την επιθυμία να είναι «συνεπής στις δεσμεύσεις της τόσο απέναντι στους Έλληνες πολίτες όσο και απέναντι στους εταίρους της και συνεχίζει στο δρόμο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης με κοινωνική δικαιοσύνη», ενώ αναφέρεται επίσης ότι το 2018 «θα σηματοδοτήσει την επιτυχή έξοδο της χώρας από μια μακρά περίοδο προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής».¹ Η διατύπωση αυτή επιβεβαιώνει τη βούληση της κυβέρνησης (κυρίως του οικονομικού πυρήνα της) να εφαρμόσει το πρόγραμμα προσαρμογής (τρίτο Μνημόνιο όπως επικαιροποιήθηκε τον Ιούλιο 2017).

Η επιστημονική επιτροπή του Γραφείου εκφράζει την ανησυχία της για την επίμονη επιδίωξη υψηλότερων του στόχου (και των δεσμεύσεων της χώρας) πρωτογενών πλεονασμάτων. Προφανώς συνεπάγονται υπερβολική λιτότητα και επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη. Όμως επηρεάζουν και τα διαπραγματευτικά περιθώρια της χώρας, επιτρέπουν στην κυβέρνηση να διοχετεύσει πόρους σε στόχους που έχουν για την ίδια πολιτική προτεραιότητα και οδηγούν στη δημιουργία ταμειακών αποθεμάτων, ιδίως για τη μεταβατική περίοδο μετά τη λήξη του Μνημονίου.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Προϋπολογισμού, στόχος είναι να συζευχθεί η «δημοσιονομική υπευθυνότητα με κοινωνική δικαιοσύνη». Με τη διπλωματική διατύπωση «υπευθυνότητα», εννοείται η εφαρμογή των όσων έχουν συμφωνηθεί στο τρίτο πρόγραμμα προσαρμογής. Όπως όμως έχει υποστηριχθεί, ο συνδυασμός **λιτότητας και αδικίας μειώνει τις πιθανότητες επιτυχίας ενός προγράμματος προσαρμογής**.² Τη γενική στόχευση ως προς την κοινωνική διάσταση υπηρετεί μεν η εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης και η διανομή του «κοινωνικού μερίσματος», αλλά αυτήν ακριβώς αντιστρατεύονται άλλα μέτρα που προβλέπει το ίδιο το Σχέδιο Προϋπολογισμού (π.χ. η σαφής προτίμηση υπέρ των έμμεσων φόρων, ειδικά όσο οι έμμεσοι φόροι δεν χρηματοδοτούν αναδιανεμητικές μεταβιβάσεις,³ η κατάργηση των μειωμένων συντελεστών στα νησιά, η μείωση του επιδόματος θέρμανσης κ.α. (βλ. πιο κάτω).

Επομένως το ίδιο το Σχέδιο Προϋπολογισμού αδυνατίζει εν μέρει το σχετικό επιχείρημα.

¹ Βλ. επιστολή του υπουργού Ε. Τσακαλώτου και αν. υπουργού Γ. Χουλιαράκη που προτάσσεται στο Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2018.

² Βλ. σχετικά De Grauwe, Paul and Yuemei Ji 2013 'The Legacy of Austerity in the Eurozone' https://www.ceps.eu/system/files/PGD_YJ%20Austerity.pdf & Ostry, Jonathan D, Andrew Berg, and Charalambos Tsangarides, 2014, "Redistribution, Inequality, and Growth," *IMF Staff Discussion Note 14/02* (Washington: International Monetary Fund).

³ Βλ. Fiscal Monitor

1 Το Σχέδιο Προϋπολογισμού του 2018 και ο στόχος για ισχυρή ανάκαμψη

Η συνέχιση των πολιτικών λιτότητας των παλαιότερων ετών, δηλαδή μειώσεις δημοσίων δαπανών και αυξήσεις φόρων σε συνθήκες σταδιακής ανάκαμψης της οικονομίας, δεν υποβοηθά την οικονομική δραστηριότητα και την ρευστότητα στην πραγματική οικονομία, δηλαδή αποτελεί ανασχετικό παράγοντα στην επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης.

Στο επόμενο διάστημα θα ήταν κρίσιμο να ενταχθεί στη γενικότερη συζήτηση η αναθεώρηση των στόχων για πρωτογενή πλεονάσματα προς τα κάτω και η οριστική «διευθέτηση» του χρέους. Κυβέρνηση και αντιπολίτευση μάλλον συμφωνούν στον στόχο αυτό και έχουν ως σύμμαχο το ΔΝΤ.

Επίσης και συναφώς, η κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει αν είναι σκόπιμο να υπερβαίνει τα προβλεπόμενα πρωτογενή πλεονάσματα. Ας σημειωθεί ότι η όλη σχετική συζήτηση δεν υποκρύπτει τις αφανείς αναδιανεμητικές επιπτώσεις, μέσω του «κοινωνικού μερίσματος». Μπορεί αυτές να είναι κατανοητές μπροστά στην πίεση που υφίσταται η κοινωνία, αλλά έχουν πιθανόν δυσμενείς παρενέργειες για την ανάπτυξη αφού χρηματοδοτούνται κυρίως μέσω φόρων. Σημειώνουμε τα πλεονάσματα που προκύπτουν από τη δημοσιονομική διαχείριση υπερβαίνουν τα πλεονάσματα που συμφωνήθηκαν με την τρόικα.

Για την περίοδο 2016-18, η απόκλιση ανέρχεται σε + € 7,5 δισ.

Πίνακας 1 Συμφωνημένοι με τους Θεσμούς στόχοι για πρωτογενή πλεονάσματα και πραγματοποιήσεις (2017: εκτιμήσεις, 2018: προβλέψεις)

	2016	2017	2018	Σύνολο
Στόχος σε € εκατ.	871,0	3.125,0	6.464,0	10.460,0
% ΑΕΠ	0,50%	1,75%	3,50%	5,75%
Πραγματοποιήσεις	6.560,0	4.360,0	7.051,0	17.971,0
% ΑΕΠ	3,77%	2,44%	3,82%	10,03%
Διαφορά	5.689,0	1.235,0	587,0	7.511,0
% ΑΕΠ	3,27%	0,69%	0,32%	4,28%

Πηγή: Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2018.

Μια ειδικότερη πτυχή σε σχέση με τις υφιστάμενες επιπτώσεις του Σχεδίου Προϋπολογισμού είναι το «μείγμα οικονομικής πολιτικής» - η σχέση κρατικών δαπανών και φόρων. Το Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2018 συνεχίζει τη **φοροκεντρική προσαρμογή** για την επίτευξη του στόχου ως προς ένα πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ σύμφωνα με το τρέχον Πρόγραμμα. Όπως έχει επισημάνει το Γ.Π.Κ.Β. κατά το παρελθόν, η συντριπτική υπεροχή της στάθμισης των παρεμβάσεων στα φορολογικά έσοδα σε σχέση με τις συνολικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις (και εν γένει οι δημοσιονομικές προσαρμογές που βασίζονται κυρίως σε αυξήσεις φορολογικών εσόδων παρά σε μόνιμες περικοπές πρωτογενών δαπανών), δημιουργεί ένα **ασφυκτικό περιβάλλον στην υπό ανάκαμψη οικονομία**, περιορίζοντας τις προοπτικές της.

Μολονότι τυχόν μειώσεις δαπανών αντί αυξήσεων φόρων θα ήταν πιθανόν περισσότερο υποστηρικτικές προς την ανάκαμψη, το σημαντικότερο είναι ότι οι αυξήσεις φόρων αποθαρρύνουν την εργασία και την επιχειρηματικότητα (από την πλευρά της προσφοράς).

Όμως, οι αναμενόμενες αναδιανεμητικές πτυχές του Προϋπολογισμού μπορούν καταρχάς να ευνοήσουν την ιδιωτική κατανάλωση και κατ' επέκταση να περιορίσουν τις υφεσιακές επιπτώσεις.

Επίσης, «αντισταθμιστικές ενέργειες», είναι δυνατόν να λειτουργήσουν στην ίδια κατεύθυνση. Οι «ενέργειες» αυτές, σε συνδυασμό μάλιστα με ένα φιλικό προς την ανάπτυξη (και κοινωνικά δίκαιο) σχέδιο αναδιάρθρωσης πρωτογενών δαπανών, μπορεί να οδηγήσουν σε «επεκτατική δημοσιονομική προσαρμογή» (expansionary fiscal consolidation).

2 Ρυθμοί μεγέθυνσης: Πόσο ρεαλιστικοί είναι οι στόχοι;

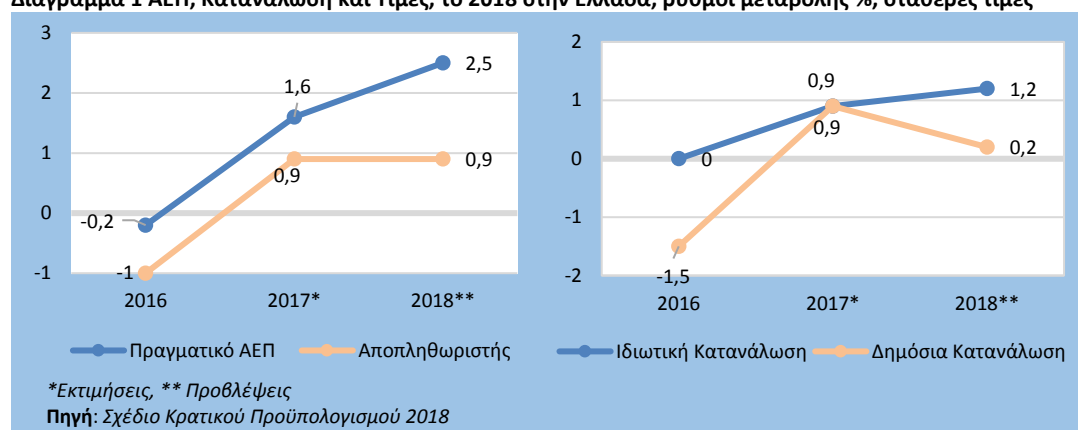
Για το 2017, το Σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2018 προβλέπει μεγέθυνση του πραγματικού ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας κατά 1,6% (έναντι 1,8% στο Προσχέδιο και στο ΜΠΔΣ 2018 -2021). Με δεδομένα τα στοιχεία του ΑΕΠ για τα δύο πρώτα τρίμηνα του έτους, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος, θα πρέπει να καταγραφεί ρυθμός μεγέθυνσης 2,6% κατά μέσον όρο σε κάθε ένα από τα δύο τελευταία τρίμηνα του έτους. Σημειώνουμε ότι, προς το παρόν, ορισμένες προβλέψεις εγχώριων και ξένων ιδρυμάτων αποτυπώνουν σοβαρές επιφυλάξεις για το ρυθμό μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας το 2017, αλλά βρίσκονται πολύ κοντά στην επίσημη πρόβλεψη για το 2018 (+2,5%).⁴ Υπενθυμίζεται ότι στην Εισηγητική Έκθεση του 2017 προβλεπόταν ρυθμός 2,7% για το 2017.

Για το 2018, το Σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού προβλέπει οικονομική μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας κατά 2,5% σε σταθερές τιμές (έναντι 2,4% στο Προσχέδιο και στο ΜΠΔΣ 2018 – 2021). Η μεγέθυνση αυτή θα προέλθει από τις αυξήσεις

- της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (1,2%),
- του Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου (11,4%),
- των Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών (4,6%) και
- της Δημόσιας Κατανάλωσης (0,2%).

Οι Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών θα αυξηθούν (3,8%, έναντι πρόβλεψης για αύξηση 3,5% στο ΜΠΔΣ), ακολουθώντας την (αναμενόμενη) επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης, η άνοδος των τιμών προβλέπεται να συνεχιστεί και το 2018 (0,9%) για δεύτερο συνεχόμενο έτος, με αποτέλεσμα την ακόμα μεγαλύτερη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, κατά 3,4%. Στο πλαίσιο αυτό, το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να αποκλιμακωθεί περαιτέρω, στο 18,4%, έναντι πρόβλεψης 19,8% στο ΜΠΔΣ.

Διάγραμμα 1 ΑΕΠ, Κατανάλωση και Τιμές, το 2018 στην Ελλάδα, ρυθμοί μεταβολής %, σταθερές τιμές

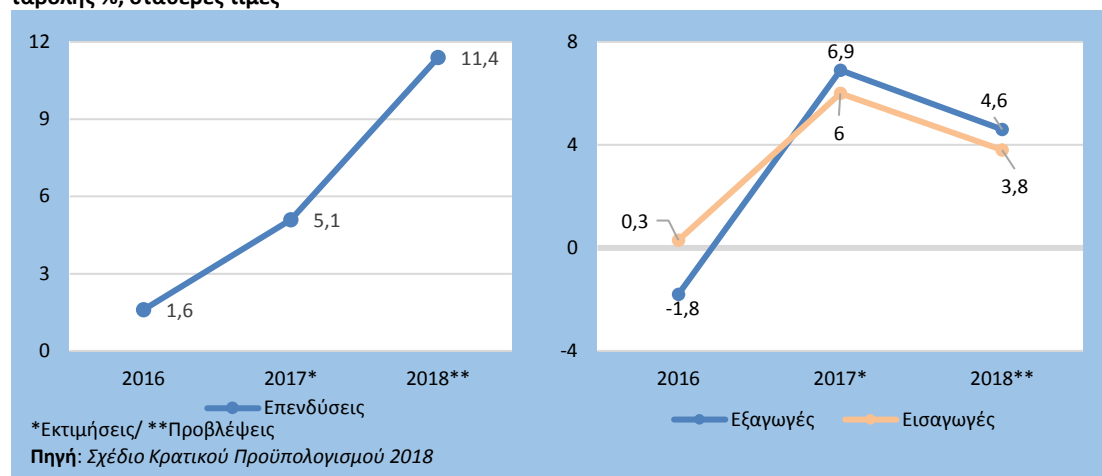

Οι ανωτέρω προβλέψεις πάντως, **μπορούν χαρακτηριστούν αρκετά αισιόδοξες**. Η προσέγγισή τους θα γίνει υπό αυστηρές προϋποθέσεις, όπως η ομαλή πρόοδος του προγράμματος,

⁴ Γενικά, οι προβλέψεις όλων των φορέων αναθεωρούνται καθοδικά το τελευταίο διάστημα, τόσο για το 2017 όσο και το 2018. Ενδεικτικά: ΟΟΣΑ 2017: +1,1%, 2018: +2,5%, InDeer Analysis ΕΚΠΑ 2017: +1,07%, 2018: +2,29%, DIW Berlin, ifo, ifW, IWH, rwi: +0,9%, 2018: +2%, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (autumn forecast) 2017: +1,6% (από 2,1% στις εαρινές προβλέψεις), 2018: +2,5%.

η ομαλή επιστροφή της χώρας στις διεθνείς αγορές, η εφαρμογή των μεσοπρόθεσμων μέτρων για το δημόσιο χρέος και η επικράτηση ομαλών συνθηκών διεθνώς.

Διάγραμμα 2 Επενδύσεις, Εισαγωγές και Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών, το 2018 στην Ελλάδα, ρυθμοί μεταβολής %, σταθερές τιμές

Με δεδομένη τη συνέχιση της σφιχτής δημοσιονομικής πολιτικής και των νέων μέτρων το 2018, προς επίτευξη του στόχου για το πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ, **η προβλεπόμενη αύξηση της Ιδιωτικής Κατανάλωσης** κατά 1,2%, (**συνεισφορά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες** του πραγματικού ΑΕΠ στον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης) κρίνεται επίσης συγκρατημένα αισιόδοξη. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το επίπεδο της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, ο οποίος αν και έχει ανακάμψει σημαντικά, βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αντανακλώνοντας τις αρνητικές προσδοκίες των καταναλωτών για την εξέλιξη της οικονομικής τους κατάστασης. Παρ' όλα αυτά, η αποκλιμάκωση της ανεργίας αναμένεται να επιδράσει θετικά.

Επίσης, **η εντυπωσιακή προβλεπόμενη αύξηση των Επενδύσεων** κατά 11,4%, ουσιαστικά μόνο από τον ιδιωτικό τομέα, μπορεί να θεωρηθεί αρκετά αισιόδοξη. Στο ΜΠΔΣ υπάρχει πρόβλεψη για αύξηση 10,8%. Η συνεισφορά της συνιστώσας αυτής στον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης θα είναι 1,4 ποσοστιαίες μονάδες του πραγματικού ΑΕΠ. Εξάλλου, γεγονότα της επικαιρότητας κυρίως κατά το γ' τρίμηνο του 2017 συσκοτίζουν τις φιλόδοξες προοπτικές, αναδεικνύοντας την ανάγκη για σημαντικές περαιτέρω προσπάθειες στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος -πραγματικά- φιλικού για τις επιχειρήσεις. Παρ' όλα αυτά, απαραίτητες προϋποθέσεις για να προσεγγιστεί ο στόχος είναι η ορθή χρήση των ευρωπαϊκών «εργαλείων» (ΕΣΠΑ, Πακέτο «Γιούνκερ»), η λειτουργία της «Αναπτυξιακής Τράπεζας», η ολοκλήρωση σημαντικών αποκρατικοποιήσεων που συνδέονται με νέες επενδύσεις και κυρίως η αποφυγή καθυστερήσεων στην επιτυχή ολοκλήρωση των υποχρεώσεων στο πλαίσιο του προγράμματος και η πολιτική σταθερότητα. **Ελπίζουμε, η τρίτη αξιολόγηση να ολοκληρωθεί εντός του 2017, τουλάχιστον ως προς το σκέλος της τεχνικής συμφωνίας (technical staff agreement).**

Σημειώνεται πάντως ότι, σύμφωνα με το Σχέδιο Προϋπολογισμού, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,5% το 2018 προκύπτει κατά 56% από την αύξηση του Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου, **αναδεικνύοντας την επισφάλεια της συγκεκριμένης πρόβλεψης**, ενώ και το 2017 αναμένεται να καταγραφεί σημαντική απόκλιση μεταξύ αρχικής πρόβλεψης

και πραγματοποίησης. Στα στοιχεία της περιόδου 2007 – 2017 φαίνονται οι σημαντικές συστηματικές αποκλίσεις μεταξύ προβλέψεων και πραγματοποιήσεων για την εξέλιξη των Επενδύσεων/ Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου, όπως παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Εξάλλου, ως γνωστόν, η Επένδυση παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μεταβλητότητα σε σχέση με τις άλλες κύριες συνιστώσες του ΑΕΠ.

Πίνακας 2 Προβλέψεις και πραγματοποιήσεις για τις Επενδύσεις/ Ακαθάριστο Σχηματισμό Παγίου Κεφαλαίου στους προϋπολογισμούς της Ελλάδας, 2007 – 2017.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Προβλέψεις ⁺	7,4	10,5	1,5	-1,9	-7,5	-4
Πραγματοποιήσεις [#]	4,9	0,1*	-11,4	-13,3	-19,6	-19,2
		2013	2014	2015	2016	2017
Προβλέψεις ⁺		-3,7	5,3	11,7	-3,7	9,1
Πραγματοποιήσεις [#]		-5,9*	1*	-0,2	1,6 [#]	5,1*

Πηγή: ΥΠΟΙΚ, Εισηγητικές Εκθέσεις και προσχέδια Προϋπολογισμών

+ : Με βάση την εισηγητική έκθεση Π/Υ του έτους i

- : Με βάση το προσχέδιο Π/Υ 2018

: Με βάση την εισηγητική έκθεση Π/Υ του έτους i+2

-- : Με βάση το προσχέδιο Π/Υ 2015

* : Με βάση την εισηγητική έκθεση Π/Υ του έτους i+1

2012 - 2014: ESA 95, 2015 - 2018: ESA 2010

Τέλος, περαιτέρω βελτίωση αναμένεται να παρουσιάσει **το έλλειμμα στο ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών** της ελληνικής οικονομίας κατά 0,2% του ΑΕΠ. Οι εξαγωγές προβλέπεται να παρουσιάσουν αύξηση κατά 4,6% (έναντι πρόβλεψης 4,4% στο ΜΠΔΣ), ενώ οι Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών θα αυξηθούν 3,8%, (έναντι πρόβλεψης για αύξηση 3,5% στο ΜΠΔΣ). Αυτές οι προβλέψεις φαίνεται να είναι οι πιο ρεαλιστικές (μετριοπαθείς) όσον αφορά τις κύριες συνιστώσες του ΑΕΠ. Σε κάθε περίπτωση ο εξαγωγικός τομέας της ελληνικής οικονομίας κρίνεται αναγκαίο να στηριχθεί περαιτέρω και μέσω μέτρων για τη χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων και τις ταχύτερες επιστροφές φόρων. Η σημαντική ανάκαμψη των εξαγωγών προϋποθέτει βέβαια μια ακόμα καλύτερη χρονιά από τη φετινή για τον ελληνικό τουρισμό (κυρίως σε όρους εσόδων), προκειμένου να επαληθευτεί ή και να ξεπεραστεί ο στόχος.

3 Το Σχέδιο Προϋπολογισμού συνεχίζει τη φοροκεντρική προσαρμογή (λιτότητα)⁵

Από πλευράς εσόδων για το 2018 το Σχέδιο Προϋπολογισμού προβλέπει χαμηλότερα έσοδα από άμεσους και έμμεσους φόρους κατά περίπου € 951 εκατ (Πίνακας 3.5 Εισηγητικής Έκθεσης). Επίσης αυξάνεται εντυπωσιακά το «πλεόνασμα» των ασφαλιστικών ταμείων το 2018 (αντί ενός προβλεπόμενου μικρού πλεονάσματος στο ΜΠΔΣ). Η αύξηση αυτή οφείλεται, μεταξύ άλλων, στην πτώση της δαπάνης για κύριες και επικουρικές συντάξεις.

Από πλευράς δαπανών επίσης προβλέπεται μείωσή τους κατά περίπου € 379 εκατ. και μείωση των επιστροφών φόρων (Πίνακας 3.2 Εισηγητικής Έκθεσης).

Πολλά θα εξαρτηθούν το 2018 από την εφαρμογή ή και πραγματική απόδοση των μέτρων που έχουν ήδη ψηφισθεί και παρατίθενται στο Σχέδιο Προϋπολογισμού: Κατάργηση της έκπτωσης κατά 10% στις ατομικές ιατρικές δαπάνες, που μπορεί να ευνοήσει τη φοροδιαφυγή, μείωση κατά 50% του ΕΚΑΣ (που θα καταργηθεί ολοσχερώς το 2019), αύξηση των φορολογικών συντελεστών στα 32 νησιά του Βορειοανατολικού αιγαίου, φορολογία βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb, κ.α.

Πάντως, τα προηγούμενα δείχνουν ότι **η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων δεν θα είναι εύκολη ακόμα και αν υποθέσουμε ότι θα εισέλθουμε στο 2018 με τακτοποιημένες τις σχέσεις μας με τους θεσμούς.**

Πολλές αβεβαιότητες βαραίνουν τα φορολογικά έσοδα του 2018, όπως τα έσοδα των ΟΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές και η έκταση της φορο- και εισφοροδιαφυγής. Άλλωστε η αρνητική πορεία των φορολογικών εσόδων το 2017 φαίνεται να συμβαδίζει με την επιφύλαξη για τα φορολογικά έσοδα του 2018.

Στην πλευρά των δαπανών, αβεβαιότητες πηγάζουν από τον βαθμό πραγματοποίησης δαπανών που εκκρεμούν (π.χ. αποπληρωμής συντάξεων), την πορεία του προγράμματος επενδύσεων κ.α. Ειδικά για τις μελλοντικές δυσκολίες στις επενδύσεις, **μας προβληματίζει το αμετάβλητο ύψος του ΠΔΕ το 2018 σε σχέση με το 2017.**

Τέλος, η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων εξαρτάται από τις προβλέψεις για την ανάπτυξη, την ανεργία, τις εξαγωγές κλπ.

3.1 Πρωτογενή Πλεονάσματα

Για το έτος 2018, το Πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους ΣΧΔ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε € 7,05 δισ. ή 3,82% του ΑΕΠ, αυξημένο έναντι του στόχου της ΣΧΔ κατά € 587 εκατ. ή κατά 0.32% του ΑΕΠ και κατά € 426 εκατ. έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ 2018-2021.

⁵ Τα δεδομένα για τα διαγράμματα του κεφαλαίου προέρχονται από εισηγητικές εκθέσεις προϋπολογισμού διαφόρων ετών και υπολογισμούς του ΓΠΚΒ, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η επίτευξη υψηλών (τουλάχιστον 3%, 4% ή 5% του ΑΕΠ) πρωτογενών πλεονασμάτων για πολλά έτη (5, 8 ή και 10 συνεχόμενα έτη) **είναι ιστορικά δυνατή, αλλά αποτελεί εξαίρεση.**

Συνεχείς μειώσεις δαπανών και αυξήσεις φόρων μπορεί να οδηγήσουν στην επίτευξη ακόμα και πολύ υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων βραχυπρόθεσμα αλλά ο αντίκτυπος στην πραγματική οικονομία μεσο-μακροπρόθεσμα είναι αρνητικός. **Ειδικότερα οι πολύ υψηλοί φορολογικοί συντελεστές κυρίως στην εργασία αλλά και στο κεφάλαιο και στην κατανάλωση οδηγούν σε σημαντικές στρεβλώσεις στην αγορά, δηλαδή σε μειωμένα κίνητρα για εργασία, κατανάλωση και επενδύσεις αλλά και σε αύξηση της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής που με τη σειρά τους οδηγούν σε ένα φαύλο κύκλο μειωμένων ρυθμών ανάπτυξης και συνεπώς εσόδων του ΚΠ.**

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι δεν είναι οικονομικά ορθολογική η προσδοκία ότι πολύ υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης όπως για παράδειγμα η πρόβλεψη για ρυθμό ανάπτυξης 2,5% για το 2018, όπως αποτυπώνεται στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018 μπορεί να συμβαδίζουν με αυξήσεις φόρων και μειώσεις δαπανών σε μια οικονομία που αντιμετωπίζει ήδη σοβαρά προβλήματα ρευστότητας λόγω της παρατεταμένης και βαθιάς ύφεσης των προηγούμενων ετών. Άλλωστε, για το 2017, υπήρξε μεγάλη απόκλιση μεταξύ της αρχικής πρόβλεψης-στόχου για ανάπτυξη 2,7% (βλ. Εισηγητική Έκθεση ΚΠ 2017, Πίνακας 1.3, σελ. 27) και της τελικής αναθεώρησης της πρόβλεψης-στόχου σε 1,6% (βλ. Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018, Πίνακας 1.3, σελ. 28).

3.2 Έσοδα

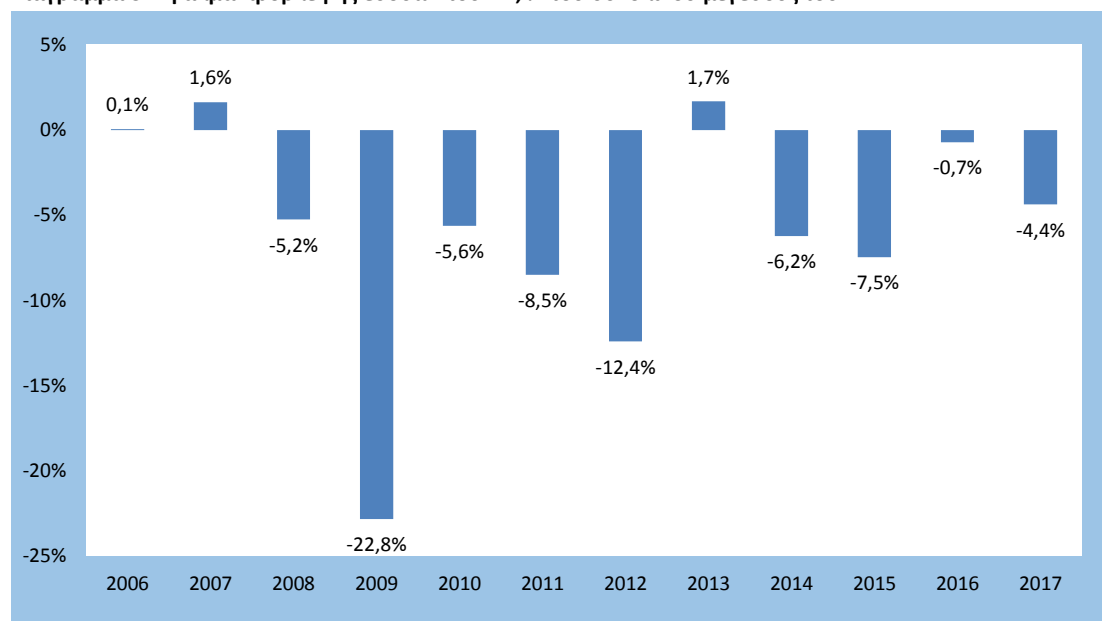
Για το 2017 οι πραγματοποιήσεις των συνολικών εσόδων του ΚΠ σε ταμειακή βάση (εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων εσόδων ΚΠ για το 2017, όπως αποτυπώνονται στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018) **είναι μικρότερες κατά € 2,4 δισ.** σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη (όπως αποτυπώθηκε στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2017) με αποτέλεσμα το σφάλμα πρόβλεψης (μικρότερες τελικές εκτιμώμενες πραγματοποιήσεις εσόδων του ΚΠ σε σύγκριση με τις αρχικές προβλέψεις ή υπερεκτίμηση στην πρόβλεψη των εσόδων του ΚΠ) ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους του ΚΠ 2017⁶ να ανέρχεται σε -4,4% (βλ. **Διάγραμμα 3**).

Επιπρόσθετα, σε ότι αφορά τις αναθεωρήσεις των ίδιων των προβλέψεων των εσόδων, οι μεταγενέστερες αναθεωρήσεις της αρχικής πρόβλεψης (όπως αποτυπώνεται στην εκάστοτε Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ) αντικατοπτρίζουν μικρότερα έσοδα. Για παράδειγμα στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ του 2017 προβλέπονταν συνολικά έσοδα ΚΠ € 54,53 δισ. για το 2017, σε ταμειακή βάση. Η πρόβλεψη αυτή αναθεωρήθηκε προς τα πάνω σε € 55,28 δισ. στο ΜΠΔΣ 2018-2021 χωρίς να υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις για ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας το 2017 (μάλιστα ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2017 αναθεωρήθηκε στο ΜΠΔΣ χαμηλότερα της αρχικής εκτίμησης στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2017, στο 1,8% από 2,7%), με αποτέλεσμα στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018 τα συνολικά έσοδα του ΚΠ (σε ταμειακή βάση) για το 2017 να αναθεωρηθούν σημαντικά προς τα κάτω στα € 52,14 δισ. εμφανίζοντας

⁶ Σφάλμα πρόβλεψης για κάθε μεταβλητή του ΚΠ ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους του ΚΠ = $\{(\text{Πραγματοποίηση μεταβλητής ΚΠ} - \text{Πρόβλεψη μεταβλητής ΚΠ}) / [(\text{Πραγματοποιηθέντα Έσοδα ΚΠ} + \text{Πραγματοποιηθείσες Δαπάνες ΚΠ})/2]\} * 100$

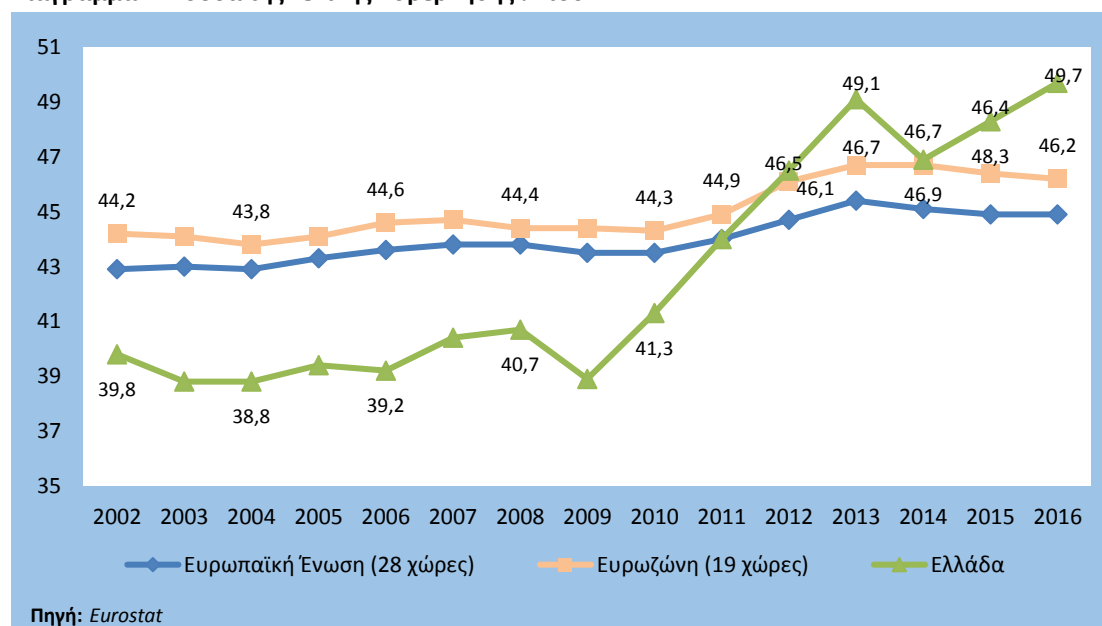
αρνητική απόκλιση € 3,14 δισ. σε σύγκριση με την πρόβλεψη του ΜΠΔΣ 2018-2021 και αρνητική απόκλιση € 2,4 δισ. σε σύγκριση με την αντίστοιχη πρόβλεψη της Εισηγητικής Έκθεσης του ΚΠ 2017.

Διάγραμμα 3: Σφάλμα πρόβλεψης εσόδων του ΚΠ, % του συνολικού μεγέθους του ΚΠ

Στο **Διάγραμμα 4** αντικατοπτρίζεται η σημαντική βελτίωση του λόγου των εσόδων της Γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ μετά το 2014 η οποία συνέβαλλε στην επίτευξη των στόχων του πρωτογενούς πλεονάσματος αλλά επιτεύχθηκε μέσω της υπερ-φορολόγησης των πολιτών και όχι μέσω της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής⁷ ή της σημαντικής αναθέρμανσης της οικονομικής δραστηριότητας.

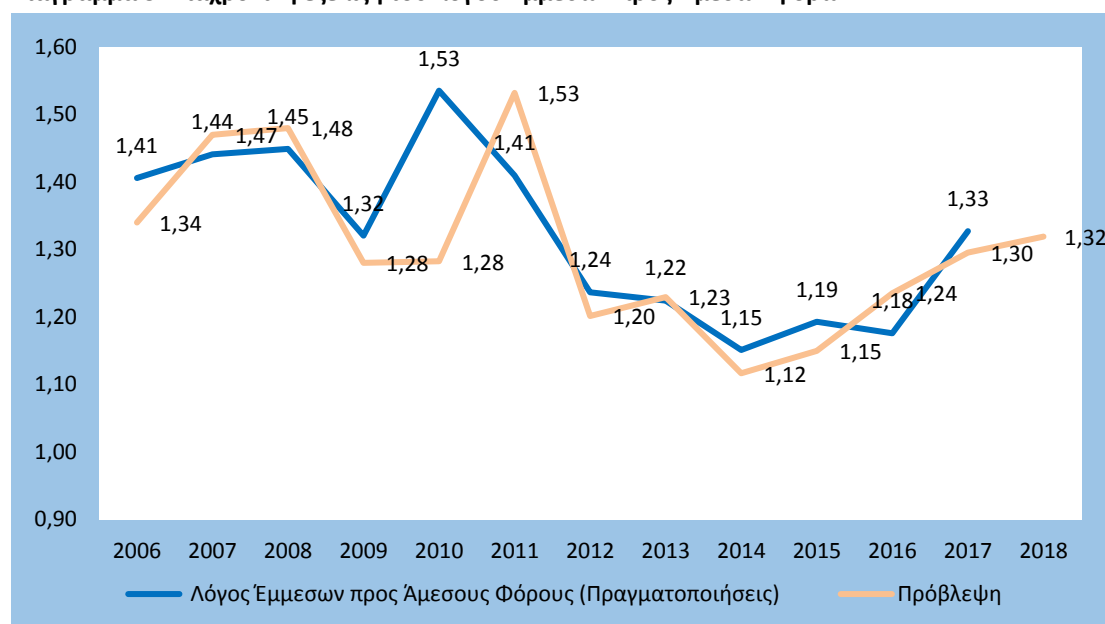
Διάγραμμα 4: Έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ

⁷ Βλ. Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report, TAXUD/2015/CC/131, Warsaw, 18 September 2017.

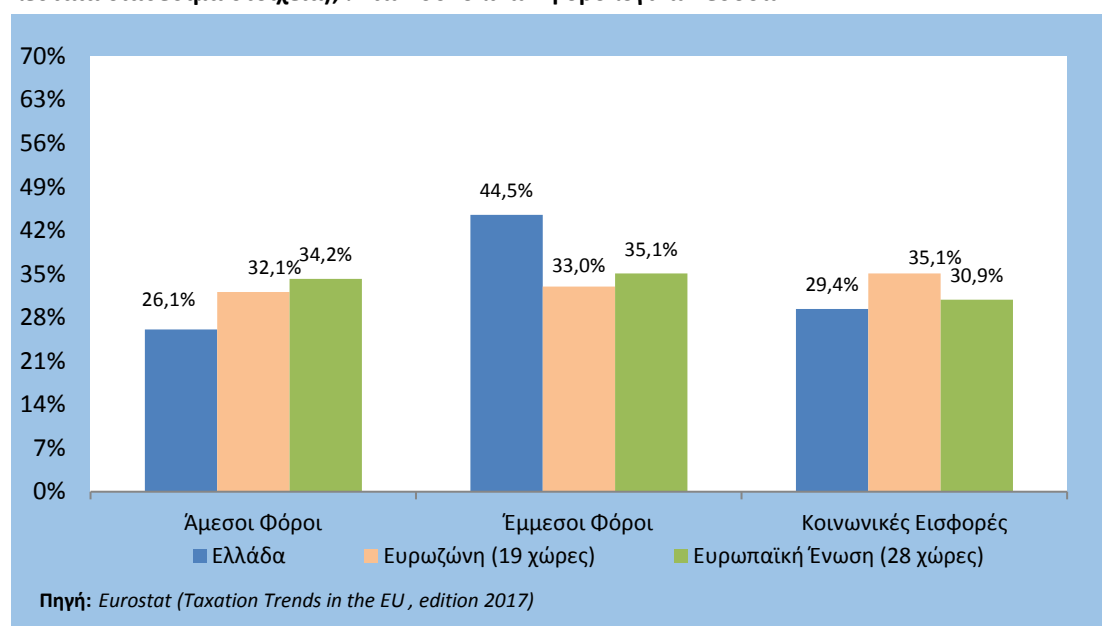
Στο **Διάγραμμα 5** παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του λόγου των έμμεσων προς άμεσων φόρων τόσο ως προς τις απολογιστικές πραγματοποιήσεις τους όσο και ως προς τις αρχικές προβλέψεις τους (βάσει των εκάστοτε προβλέψεων στις Εισηγητικές Εκθέσεις των ΚΠ και στο Σχέδιο του ΚΠ 2018). Για το 2017 η πραγματοποίηση του λόγου των έμμεσων προς άμεσων φόρων αποτυπώνεται ως εκτίμηση πραγματοποίησης στο Σχέδιο του ΚΠ 2018 και για το 2018 ως πρόβλεψη. Οι άμεσοι φόροι θεωρούνται δικαιότεροι από τους έμμεσους, καθώς είναι φόροι ανάλογοι του εισοδήματος και όχι φόροι στην κατανάλωση, όπως οι Έμμεσοι. Ο λόγος τους αποτελεί ένδειξη της πρόθεσης της δημοσιονομικής πολιτικής να ενισχύσει την αναδιανομή του εισοδήματος προς όφελος των χαμηλών εισοδημάτων. Αυτό σημαίνει ότι όσο μικρότερος είναι ο λόγος τόσο πιο κοινωνικά δίκαιη είναι η φορολογία. Όπως αποτυπώνεται στο **Διάγραμμα 5** ο λόγος των έμμεσων προς άμεσους φόρους ενώ μειωνόταν συνεχώς μετά το 2011 (1,53 -πραγματοποιήσεις-απολογιστικά στοιχεία), το 2017 αυξάνεται σημαντικά (σε 1,33 από 1,18 το 2016) ενώ για το 2018 προβλέπεται ότι θα παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2017 (1,32).

Διάγραμμα 5: Διαχρονική εξέλιξη του λόγου Έμμεσων προς Άμεσων φόρων

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, όπως απεικονίζεται στο **Διάγραμμα 6**, τα συνολικά φορολογικά έσοδα βασίζονταν περισσότερο στους έμμεσους φόρους (κατά 44.5%) και λιγότερο στους άμεσους φόρους (κατά 26.1%) ενώ στην Ευρωζώνη (μέσος όρος 19 χωρών) οι δύο αυτές πηγές των φορολογικών εσόδων συνεισφέρουν περίπου κατά το ίδιο ποσοστό στα συνολικά φορολογικά έσοδα (33,0% και 32,1% για τους έμμεσους και άμεσους φόρους).

Διάγραμμα 6: Διάρθρωση των φορολογικών εσόδων κατά μείζονα τύπου φόρου στην Ελλάδα, (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), % των συνολικών φορολογικών εσόδων

3.3 Δαπάνες

Οι προβλέψεις για τις δαπάνες του ΚΠ 2018 θα ήταν αναμενόμενο να έχουν μεγαλύτερη επιτυχία (δηλαδή οι αποκλίσεις σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις αναμένεται να είναι μικρότερες) καθώς ο περιορισμός των δαπανών του ΚΠ είναι διαχρονική στρατηγική επιλογή της οικονομικής πολιτικής όλων των Κυβερνήσεων στα πλαίσια των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας απέναντι στους δανειστές.

Όμως, εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το 2016 οι πραγματοποιήσεις των δαπανών του ΚΠ (όπως αποτυπώνονται στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018, € 59,8 δισ.), σε ταμειακή βάση, υπερέβησαν κατά € 2,62 δισ. την αρχική πρόβλεψη όπως αποτυπώθηκε στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2016 (€ 57,18 δισ.) με το σφάλμα πρόβλεψης ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους του ΚΠ να ανέρχεται στο 4,6% (βλ. **Διάγραμμα 7**).⁸

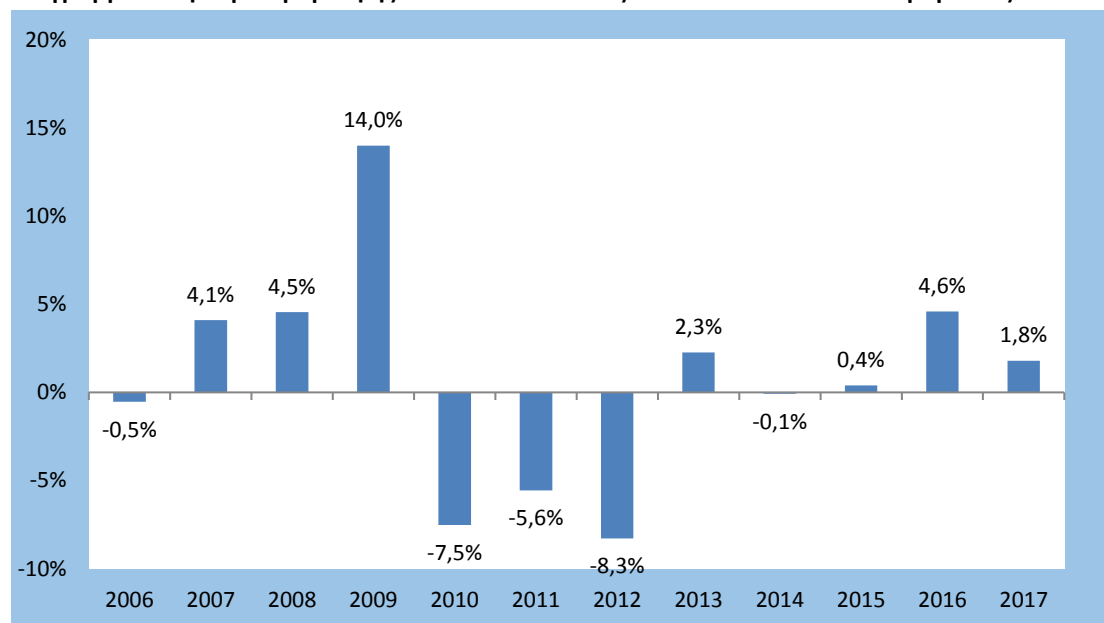
Σε κάθε περίπτωση, κατά την εκτέλεση του ΚΠ 2018 αλλά και των ΚΠ των επόμενων ετών οποιαδήποτε υπερεκτίμηση των εσόδων (μικρότερα τελικά πραγματοποιηθέντα έσοδα από τις αρχικές προβλέψεις των ΚΠ ή του ΜΠΔΣ, όπως για παράδειγμα συνέβη σε μεγάλο βαθμό το 2017) οδηγεί αναπόφευκτα και αυτόματα σε υπερεκτίμηση των δαπανών (μικρότερες πραγματοποιηθείσες δαπάνες από τις αρχικές προβλέψεις) δηλαδή σε ακόμα μεγαλύτερες περικοπές στις δημόσιες δαπάνες, αφού ο συμφωνημένος με τους δανειστές στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος θα πρέπει πάντα να ικανοποιείται (με εξαίρεση την περίπτωση

⁸ Συγκεκριμένα στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018 στο πίνακα 3.1, δεύτερη στήλη, στις ταμειακές δαπάνες του ΚΠ 2016 (εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων-προσωρινά στοιχεία) προστίθεται για πρώτη φορά η εγγραφή 11 «Χρηματοδοτήσεις για πληρωμές υποχρεώσεων προηγούμενων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)» με το ποσό των € 2,8 δισ. Συνεπώς το ποσό αυτό το οποίο δεν είχε συμπεριληφθεί στην Πρόβλεψη των δαπανών του ΚΠ 2016 αιτιολογεί και την εν λόγω σημαντική απόκλιση πραγματοποιήσεων σε σχέση με τις προβλέψεις για το 2016.

επικαιροποίησης (προς τα κάτω) στο μέλλον των στόχων Πρωτογενούς Πλεονάσματος που τίθεται στους ΚΠ ή στο ΜΠΔΣ 2018-2021).

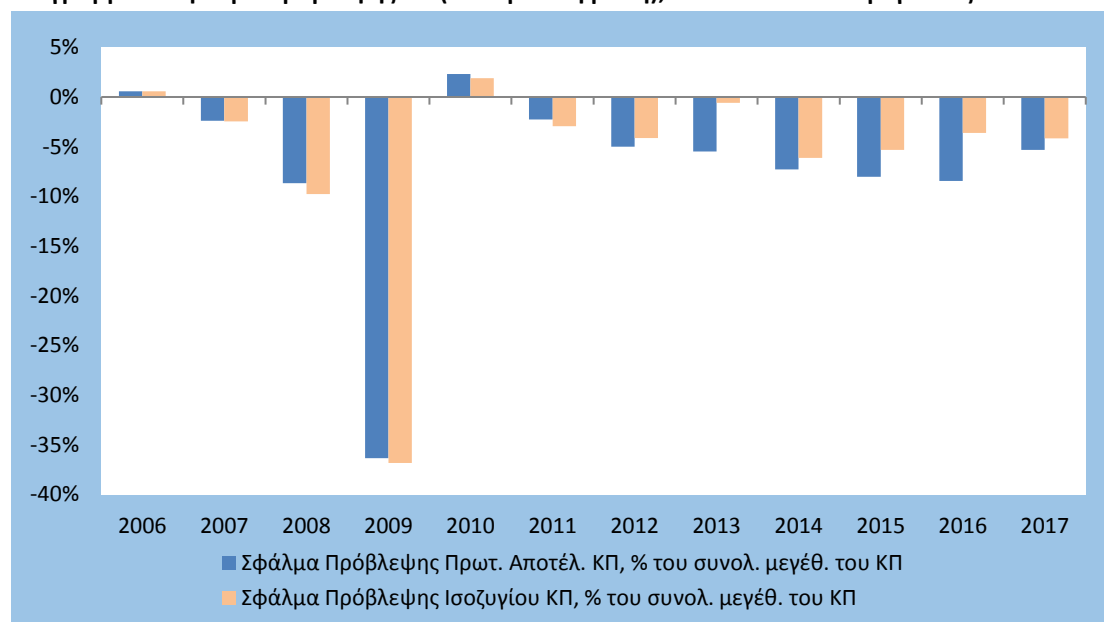
Η αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου προς ιδιώτες κρίνεται ως απολύτως απαραίτητη ώστε να ενισχυθεί η ρευστότητα στην πραγματική οικονομία αλλά και να εμπεδωθεί ένα αίσθημα εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης και άρα και οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας.

Διάγραμμα 7: Σφάλμα πρόβλεψης δαπανών του ΚΠ ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους του ΚΠ

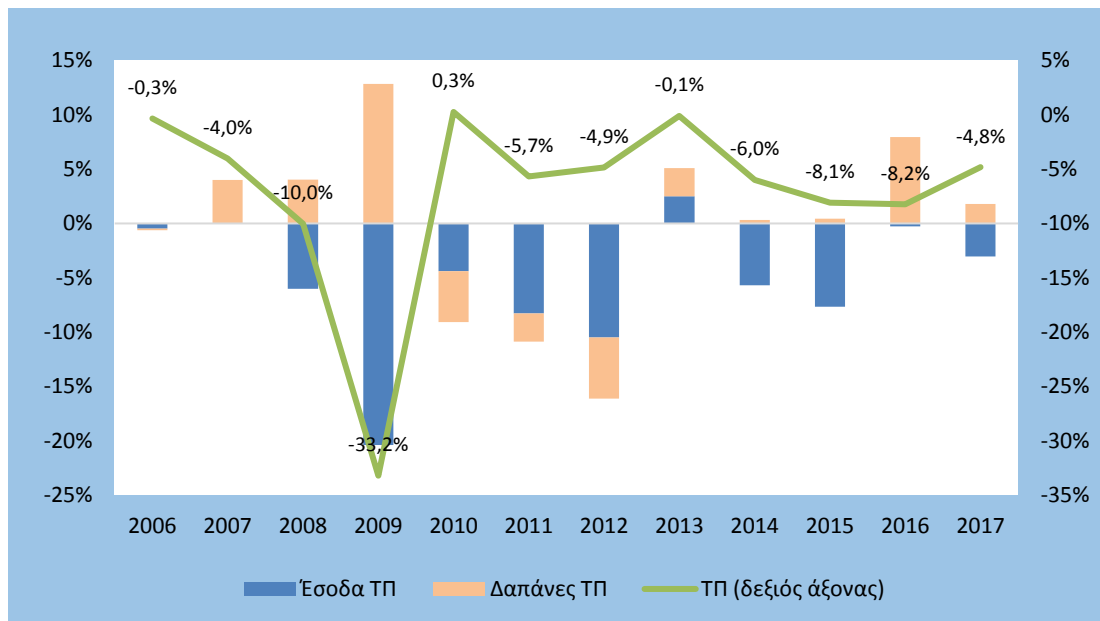

Στα παρακάτω Διαγράμματα απεικονίζονται οι διαχρονικές αποκλίσεις (ή σφάλματα πρόβλεψης) των τελικών πραγματοποιήσεων από τις αρχικές προβλέψεις βασικών μεγεθών του ΚΠ σε ταμειακή βάση (όπως καταγράφονται στις εισηγητικές εκθέσεις των ΚΠ των προηγούμενων ετών αλλά και στην Εισηγητική Έκθεση του ΚΠ 2018) ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους του αντίστοιχου ΚΠ.

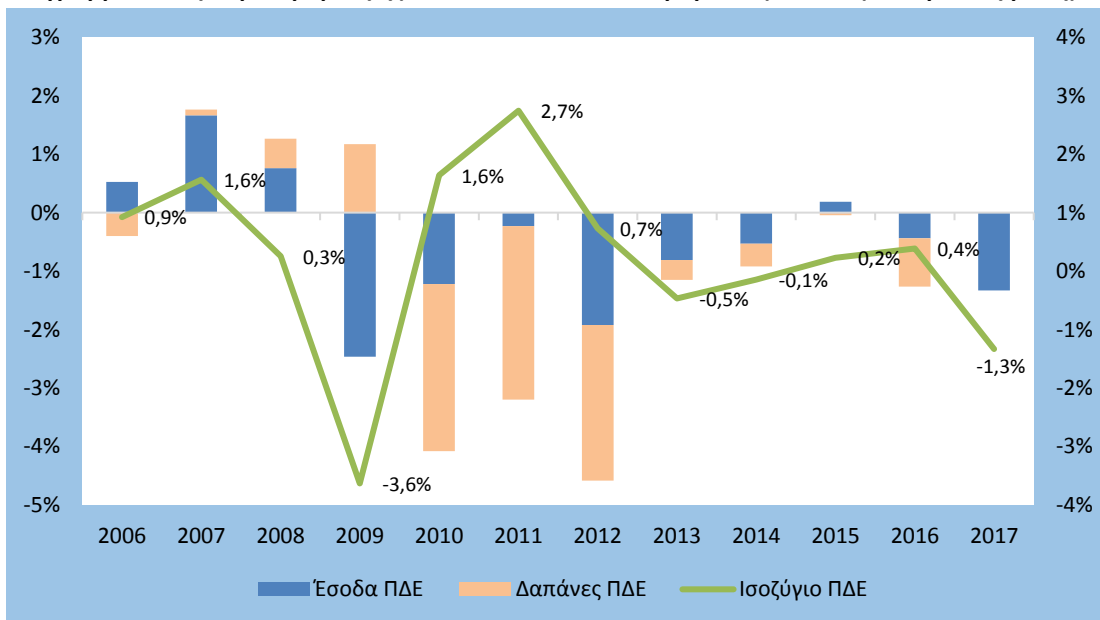
Διάγραμμα 8: Σφάλμα πρόβλεψης ΚΠ (σε ταμειακή βάση), % του συνολικού μεγέθους του ΚΠ

Διάγραμμα 9: Σφάλμα πρόβλεψης ΤΠ (σε ταμειακή βάση), % του συνολικού μεγέθους του ΚΠ (σε ταμειακή βάση)

Διάγραμμα 10: Σφάλμα πρόβλεψης ΠΔΕ, % του συνολικού μεγέθους του ΚΠ (σε ταμειακή βάση)

3.4 Οι Επισκοπήσεις Δαπανών

Θετικό βήμα προς την εξοικονόμηση των δαπανών αποτελεί η επισκόπηση των πρωτογενών λειτουργικών δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης. Ο στόχος της επισκόπησης δαπανών είναι η συγκέντρωση, επεξεργασία και αποτίμηση προτάσεων για πολιτικές εξοικονόμησης πόρων

με στόχο τη δημιουργία δημοσιονομικού περιθωρίου, ώστε να ενισχυθούν οι δράσεις για την κοινωνική προστασία ευάλωτων πληθυσμών σε τομείς με υψηλή κοινωνική αποτελεσματικότητα και να μειωθεί η φορολογική επιβάρυνση φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων με τρόπο διατηρήσιμο και χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων πρωτογενών πλεονασμάτων. Για το 2018 έχουν προβλεφθεί πιστώσεις συνολικού ύψους € 260 εκατ. περίπου, που προέρχονται από την επισκόπηση δαπανών, τα οποία θα διατεθούν για την υλοποίηση δράσεων κοινωνικής προστασίας.